Yolcunun namazı ve orucu ne zaman ve nasıl olur?

﴿ متى وكيف تكون صلاة المسافر وصومه؟ ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ متى وكيف تكون صلاة المسافر وصومه؟ ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Yolcunun namazı ve orucu ne zaman ve nasıl olur?

Cevap:

Yolcunun namazı,yolcunun kendi beldesinden çıktığı andan itibaren tekrar beldesine dönünceye kadar ikişer rekâttır.

Nitekim Âişe -Allah ondan râzı olsun- bu konuda şöyle demiştir:

((الصَّلَاةُ أَوَّلُ مَا فُرِضَتْ رَكْعَتَيْنِ فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ، وَأُتِمَّتْ صَلَاةُ الْحَضَرِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Namaz ilk önce iki rekât olarak farz kılındı, yolculukta iki rekât olarak takdir edildi, hazarda (mukimlik halinde) ise namaz (dörde) tamamlandı."

Başka bir rivâyette şöyle demiştir:

((فَرَضَ اللهُ الصَّلَاةَ حِينَ فَرَضَهَا رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ وَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Allah Teâlâ, namazı farz kıldığı zaman, hazarda ve seferde iki rekât iki rekât farz kıldı. Yolculukta iki rekât olarak takdir edildi. Hazarda (mukimlik halinde) ise, namaza ilâve yapıldı."[1]

Enes b. Mâlik -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

((خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ فَكَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

[1] Buhârî; "Namazın kısaltılması kitabı", 'Yerinden çıktığı zaman bâbı'; hadis no: 1090. Müslim; "Yolcuların namazı ve kıslatılması kitabı", hadis no: 685.

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte Medine'den Mekke'ye gitmek üzere yola çıktık. (Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-) Medine'ye dönünceye kadar (namazları) iki rekât iki rekât olarak kılıyordu."[1]

Fakat imamla birlikte kıldığı zaman, ister namaza başından yetişsin, isterse sonradan yetişsin, namazı tam olarak dört rekât kılar.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şu hadisi genel hüküm ifâde eder:

((إِذَا سَمِعْتُمُ الْإِقَامَةَ فَامْشُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ، وَلَا تُسْرِعُوا، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Kâmeti işittiğiniz zaman namaza yürüyerek gidin. Sükûnet ve vakardan ayrılmayın, koşmayın. Yetiştiğinizi kılın, yetişemediğinizi tamamlayın."[2]

"Yetiştiğinizi kılın, yetişemediğinizi tamamlayın" sözü, namazı dört rekât olarak kılan imamın arkasında kılan yolcular ile başka kimseleri kapsar.

İbn-i Abbas'a -Allah ondan ve babasından râzı olsun-:

"Yolcu, tek başına namaz kıldığı zaman iki rekât kılar da mukim bir imama uyduğu zaman niçin dört rekât kılar?"

Diye sorulunca o şöyle cevap vermiştir:

"Sünnet olan budur."

Namazları cemaatle kılma yükümlülüğü yolcudan düşmez. Çünkü Allah Teâlâ savaş anında bile namazı cemaatle kılmayı emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذَا كُنتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُم مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوٓاْ أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُواْ فَلْيَكُونُواْ مِن وَرَآئِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّواْ فَلْيُصَلُّواْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُواْ حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ... ﴾ [سورة النساء الآية: ١٠٢]

---

[1] Buhârî; "Namazın kısaltılması kitabı", 'Namazın kısaltılması hakkında gelen şey bâbı', hadis no: 1081. Müslim; "Yolcuların namazı ve kıslatılması kitabı", hadis no: 693.

[2] Buhârî; "Ezân kitabı", 'Namaza giderken koşulmaz bâbı'...hadis no: 636. Müslim;"Mesâcid kitabı",'Namaza vakarla gelinmesinin müstehap oluşu bâbı', hadis no: 151.

"(Ey Peygamber!) **Savaş meydanında onlara namaz kıldırmak istediğin zaman, onlardan bir gurup kalkıp seninle birlikte namaza dursunlar, silahlarını da yanlarına alsınlar. Namazda olanlar secdeye vardıklarında, diğer bir gurup düşmana yüzlerini dönmüş bir halde sizi korumak için arkanızda dursunlar.** (İlk grup, ikinci rekâtı kendileri kılıp selâm verdikten sonra), **namaza henüz başlamamış olan diğer gurup gelip seninle birlikte namaza dursunlar.** (Bir rekâtı seninle birlikte kıldıktan sonra, ikinci rekâtı kendileri tamamlasınlar.) **Düşmanlarından sakınıp silahlarını da yanlarına alsınlar...**"[1]

Buna göre yolcu kendi beldesinden başka bir beldede olduğu zaman ezânı işitince mescitte cemaate katılması (cemaatle birlikte kılması) gerekir. Ancak mescitten uzak bir yerde olursa veya yol arkadaşlarını kaybetmekten endişe ederse, namazı cemaatle kılmayabilir. Çünkü delillerin genel oluşu, ezânı veya kâmeti işiten kimsenin namazı cemaatle kılmasının gerektiğine delâlet etmektedir.

Gönüllü kılınan nâfile namazlara gelince yolcu, öğle, akşam ve yatsı namazlarının sünnetleri dışındaki bütün nâfileleri kılar. Vitir namazını, gece namazını, kuşluk (duhâ) namazını, sabah namazının sünnetini ve yukarıda istisna edilen sünnetlerin dışındaki diğer nâfileleri kılar.

Namazların birleştirilerek kılınmasına (cem' edilmesine) gelince, eğer seyir (yolculuk) halinde bulunuyorsa, öğle ile ikindi, akşam ile yatsı namazını birleştirerek kılması daha fazîletlidir.Cem-i takdim veya cem-i tehirden hangisi kolayına geliyorsa, bu namazları o şekilde kılması daha fazîletlidir.

Eğer bir yerde konaklıyorsa, namazları birleştirmemesi (cem' etmemesi) daha fazîletlidir. Fakat namazları birleştirirse, bunda bir sakınca yoktur.Çünkü her iki durum da Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih olarak rivâyet edilmiştir.

Yolcunun Ramazan'da oruç tutmasına gelince, oruç tutması daha fazîletlidir. Eğer orucunu bozarsa, bunda bir sakınca yoktur. Tutmadığı günler sayısınca orucunu kaza eder. Ancak orucunu bozması kendisi için daha kolay ise, orucunu bozması daha fazîletlidir. Çünkü Allah Teâlâ ruhsatlarının kullanılmasını sever.

Âlemlerin Rabbi Allah Teâlâ'ya hamd olsun.

---

[1] *Nisâ Sûresi:102*